

Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo (ESPR)

Slovenija

Slovenija – pregled

Obala, jezera in pristanišča

Slovenska obala na severovzhodnem delu Jadranskega morja (Tržaški zaliv) se razprostira na približno 46 km med mejama z Italijo na severu in Hrvaško na jugu.

Najpomembnejši jezera v državi sta Bohinjsko in Blejsko jezero na alpskem severu: obe sta pomembni turistični znamenitosti, vendar brez gospodarskega ribolova (v Sloveniji ni gospodarskega ribolova v celinskih vodah).

Najpomembnejše komercialno tovorno pristanišče je Koper blizu italijanske meje, tri glavna ribiška pristanišča pa so v Kopru, Izoli in Piranu.

Potencial

Glede proizvodnje rib in morskih sadežev je največji potencial Slovenije nedvomno v ribogojstvu: brancin in lupinarji se gojijo na obali, v notranjosti pa med gojenimi vrstami prevladujeta postrv (hladne vode) in krap (tople vode). Zanimiv vidik je povečanje porabe rib med Slovenci (prej je bila poraba rib majhna) in namen zadovoljiti večje domače povpraševanje z lastno pridelavo. Tehnično ribogojstvo (v zaprtih sistemih z zelo majhnimi količinami odpadne vode in nekaj alternativnimi vrstami) je najbolj primerno za usklajevanje te dejavnosti z močno težnjo Slovencev po ohranitvi zdravih voda.

Potencial morskega ribištva je majhen in prav tako tudi zmogljivost, zlasti ob precejšnjem zmanjšanju flote za pelagični ribolov v okviru Evropskega sklada za ribištvo (ESR) – večina sedanjega ribjega staleža se zadržuje ob mejah in se deli z obema sosednjima državama, ki upravljata veliko večje flote. Slovensko morsko ribištvo je v glavnem značilnost obalnega načina življenja in tradicije, ki služita kot ozadje turističnemu sektorju, ki je v ekonomskem pogledu veliko pomembnejši. Seveda pa je zagotavljanje sveže ujetih rib pomembno tudi za turizem.

Gospodarska storilnost in zaposlovanje

Leta 2013 je slovensko ribiško floto sestavljalo 171 registriranih plovil s kombinirano bruto tonažo 599 BT, skupno močjo 8 500 kW in povprečno starostjo 36 let. Velikost flote se je med letoma 2008 in 2013 zmanjšala; število plovil za 5,5 %, bruto tonaža in moč pa za 40 % oziroma 20 %. Glavni odločilni dejavnik za padec je bila razgradnja plovil v okviru ESR, vključno z dvema največjima ploviloma za pelagični ribolov z vlečno mrežo, ki sta se uporabljali v glavnem za ulov sardele.

Sektor morskega ribolova nima pomembnejšega vpliva na slovensko nacionalno gospodarstvo. Vendar ima poseben družbeni vpliv v smislu zaposlovanja. Iztovor, ki je bil leta 1990 skoraj 6 000 ton, je v letu 2012

padel na 330 ton. Po ocenah je skupna zaposlenost leta 2012 znašala 107 delovnih mest, kar ustreza ekvivalentu polnega delovnega časa 63 zaposlitev. Stopnja zaposlenosti se je med letoma 2008 in 2012 zmanjšala: po ekvivalentu polnega delovnega časa za 18 % in po skupni zaposlenosti za 2 %.

Vrednost iztovorjenih ribiških proizvodov leta 2014 je znašala okrog 1 287 000 EUR. Gospodarska storilnost slovenske flote je leta 2012 ustvarila 1,6 milijona EUR bruto dodane vrednosti (BDV), 0,3 milijona EUR bruto dobička in 0,01 milijona EUR neto dobička.

Ribogojna proizvodnja se je leta 2014 v primerjavi z letom 2013 povečala za 17 %. Njena skupna tržna vrednost (približno 3 754 000 EUR) se je povečala za 5 %. Približno 81 % te proizvodne vrednosti je ustvarilo gojenje rib v celinskih vodah.

Leta 2014 je bilo število oseb, zaposlenih v ribištvi, približno 6 % večje kot leta 2013. Glede gospodarskih dejavnosti se je število oseb, zaposlenih v pomorskem ribištvi, povečalo za 9 %, v morskem ribogojstvu za 8 % in v gojenju rib v celinskih vodah le za 3 %.

Operativni program Slovenije

Proračun

Skupaj (EU + nacionalni):
32 647 364 EUR

Prispevek EU:
24 809 114 EUR

Operativni program (OP) zajema šest „prednostnih nalog Unije“, opredeljenih v ESPR, in sicer:

- spodbujanje okoljsko trajnostnega in z viri gospodarnega **ribištva**, ki temelji na inovacijah, konkurenčnosti in znanju,
- spodbujanje okoljsko trajnostne in z viri gospodarne **akvakulture**, ki temelji na inovacijah, konkurenčnosti in znanju,
- pospeševanje izvajanja **skupne ribiške politike (SRP)**,
- povečanje **zaposlovanja in ozemeljske kohezije**,
- pospeševanje **trženja in predelave**,
- pospeševanje izvajanja **celostne pomorske politike**.

1. Ribištvo

Kaj?

Preostala flota sodi izključno v kategorijo malega priobalnega ribolova – številna plovila so zastarela v varnostnem in okoljskem pogledu; selektivnost ribolovnih orodij je treba izboljšati.

Cilj OP

Zmanjšanje vpliva ribolova na morsko okolje, kolikor je to mogoče, vključno s preprečevanjem in zmanjševanjem neželenega ulova.

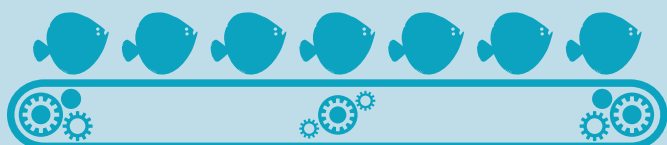
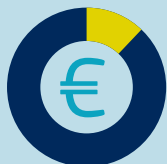
Povečanje konkurenčnosti in sposobnosti preživetja male priobalne flote in izboljšanje varnostnih ali delovnih razmer.

Ključni rezultat

Zmanjšanje zavrzkov, povečanje produktivnosti in dobičkov, zmanjšanje poškodb in nesreč pri delu ter ustvarjanje in ohranjanje zaposlitve.

Proračun

3 000 000 EUR
(12,09 % dodelitve OP)

2. Ribogojstvo

Kaj?

Gojenje rib je sektor, ki obeta rast, zlasti z inteligentnim pristopom do kakovosti in dodane vrednosti, ki je povezana z varstvom okolja.

Cilj OP

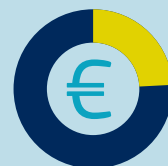
Tehnološki razvoj, inovacije in prenos znanja; konkurenčnost in sposobnost preživetja ribogojških malih in srednje velikih podjetij (MSP), vključno z izboljšanjem varnostnih in delovnih pogojev; varstvo in obnova vodne biotske raznovrstnosti, krepitev ekosistemov, povezanih z ribogojstvom; spodbujanje z viri gospodarnega ribogojstva, zagotavljanje strokovnega usposabljanja in vseživljenjskega učenja.

Ključni cilj

Povečati obseg, vrednost in neto dobiček ribogojne proizvodnje; povečati ekološko ribogojstvo in sisteme ponovnega kroženja; podpreti okoljske storitve ter ustvariti in ohraniti zaposlitve.

Proračun

6 000 000 EUR
(24,18 % dodelitve OP)

3. Skupna ribiška politika (SRP)

Kaj?

Pospeševanje izvajanja SRP z zbiranjem podatkov in dejavnostmi nadzora.

Cilj OP

Izboljšati znanstveno znanje z zbiranjem in upravljanjem podatkov ter podporo spremljanju, nadzoru in uveljavljanju.

Ključni rezultat

Boljši odziv na zahtevane podatke, fizični inšpekcijski pregledi, boljše odkrivanje kršitev.

Proračun

4 266 308 EUR

(17,19 % dodelitve OP)

4. Strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi Skupnost

Kaj?

Povečanje zaposlovanja in teritorialne kohezije na področju ribištva in gojenja rib.

Cilj OP

Povečati zaposljivost in mobilnost delovne sile v obalnih in celinskih skupnostih, ki so odvisne od ribištva in ribogojstva, vključno z raznovrstnimi dejavnostmi znotraj ribištva in drugih sektorjev pomorskega gospodarstva. Izvajanje strategij lokalnega razvoja, ki ga vodi Skupnost in ki zajemajo notranjost, je novost za Slovenijo v okviru ESPR: ustvarjanje področij gojenja rib bo hkrati okrepilo razvoj podeželja.

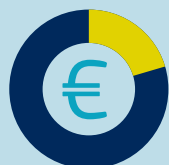
Ključni rezultati

Ustvariti in ohraniti zaposlitve; ustvariti podjetja.

Proračun

5 000 000 EUR

(20,15 % dodelitve OP)

5. Trženje in predelava

Kaj?

Ponuditi pomoč pri shranjevanju in pomagati ustvariti proizvodne organizacije za ribiške in ribogojске proizvode.

Cilj OP

Izboljšati organizacijo trga in podpreti naložbe v predelavo in trženje.

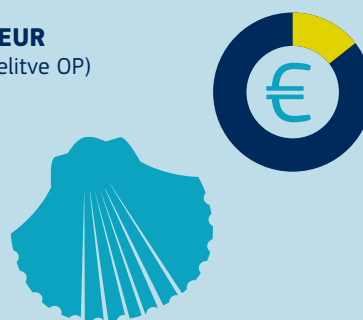
Ključni rezultat

Izboljšana vrednost in obseg prve prodaje.

Proračun

3 558 077 EUR

(14,34 % dodelitve OP)

6. Celostna pomorska politika

Kaj?

Razvoj in izvajanje celostne pomorske politike.

Cilj OP

Celostni pomorski nadzor; in izboljšanje znanja o morskem okolju.

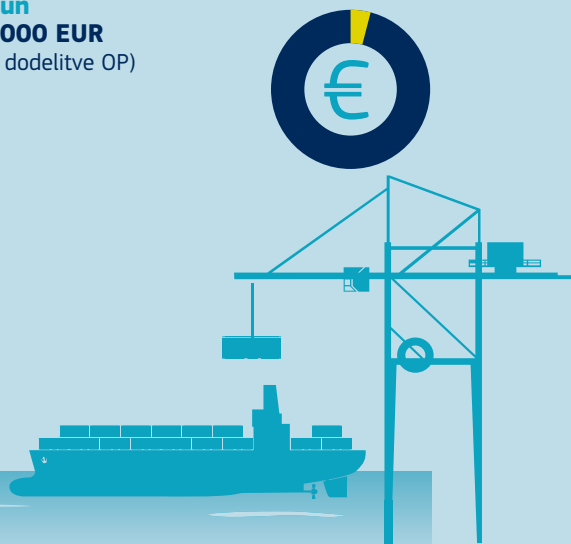
Ključni rezultati

Povečano skupno okolje za izmenjavo informacij in pokritje območij Natura 2000.

Proračun

1 000 000 EUR

(4,03 % dodelitve OP)

Pogled na benetansko pristanišče v mesto Piran ob Jadranskem morju
© Shutterstock, 2016

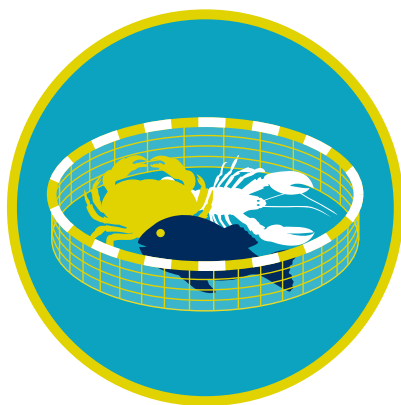
Poenostavitev

Elektronska podpora za financiranje aplikacij.

Sinergije

Lokalne akcijske skupine za ribištvo se bodo pridružile podeželskim lokalnim akcijskim skupinam, kar se že dogaja na obalnem območju.

Zgodbe o uspehu

Drastično zmanjšanje ribiških zmogljivosti vodi proč od masovne proizvodnje in v smeri dodane vrednosti, še bolj v času zmanjšanih iztovorov.

Sodobno ribogojstvo, tudi večtrofične kombinacije, kot so plavutonožci in lupinarji na obali ali sistemih kroženja vode na kopnem, z domačimi vrstami kot podlago za naraščajoči turistični ribolov označuje začetek prihodnosti z visokokakovostnimi standardi in boljšim dohodkom.

Več informacij

● Evropska komisija: ribištvo

● Nacionalno spletno mesto

● Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo

● Večletni nacionalni načrt akvakulture